

КИРИЛО
КУЦЮК-КОЧИНСЬКИЙ

ЛІРА

КРИТЕРІОН

КИРИЛО КУЦЮК-КОЧИНСЬКИЙ

ЛІПРА

поезії

diasporiana.org.ua

**ВИДАВНИЦТВО КРИТЕРІОН
БУХАРЕСТ — 1984**

Обкладинка: Іон Мінку

ЗОРЯ

*I ніч, розкладена на ямби,
У серце вбилась, наче ніж.
Б. І. Антонич — «Уривок»*

Поливою покрилися небесні кахлі, —
розцвічується видноколо у загравах.
Повніють у повітрі буйні краплі
і цідиться крізь ніч пора сльотава.

Над нами зодіак насуплений, упертий.
Дуднить земля від зоряних тяжких покосів,
а на землі дрижать істоти м'якосерді, —
це предковічний страх з собою тьма приносить.

В прозорості надходить ранок полум'яний
і щедрим світлом плине світло звичне, —
І вже забули всі у радощах світання
багаття, що вночі світило їм трагічно.

ЧЕКАННЯ

Тут простір осінній
і ворон захлайній,
що схилився на крила
зловісних вітрів степових.

Я знаю :

шляхи потайки мені доля вже стелить, —
проймають тіні зірчасті примар життєвих.
Із поля самотняя пісня летить, не стихає,
Ось сперлась край мого вікна.

Запорука сумна...

Я слухаю ніч.

Далечінь безнадійно ридає,
Посивівши, я все ж чекаю дня.

ЛІЛОВЕ НЕБО

В небесній тверді сонце золотаве
Горить у просторах усіх чудес,
Внизу, на течії лілових плес,
Гойдаються відвічні самосплави.

Підноситься вже дух п'янкий отави,
Шепоче щось в глибокім сні овес,
Складаючи мінливий арабеск,
Поволі котяться хмаринні лави.

Дивлюсь : тополі мерехтять над літом,
Блищають незгасним зеленавим мітом,
І в такт красі гуде чутливий джміль.

А пелюстки громадяться стіжками,
В крові бурунить молодості хміль
І розливає пісню над степами.

ПОВІДОМЛЕННЯ НА ВІДСТАНІ

Голівки спокійно схиляють нарциси —
Цвітіння лискуче, немов білобрисе, —
Тужливо-замріяні думи колишуть,
Мережать безмежність в таємності тиші.

Освітлені хмари пливуть десь високо,
Іх ледве сягає утомлене око,
Щораз ошелешений заново світом,
Виходжу на прю із обшарпаним мітом.

Вже жито жовтіє у світі безосто,
В дорогу зібрались непрошенні гости,
А гуркіт лунає у темнім просторі, —
Скорочує відстань в степи неозорі.

Та пильність утратив вожак ясночолий,
Як стежку знайти нам у сірому полі ?
Я чую твій посох, він б'ється об стіни,
А може, це вістка, що станеться зміна,

Що дух ще тверезий у надрах землиці,
Що радістю сяють пречорні зіниці ?

Чекатиму вістей у ночі імлисті
І питиму трунок червоний, вогнистий, --
Розспівана осінь, оздоблена плодом,
Палає, як воля, над вічності бродом.

СИВИЙ ПОПІЛ

Звихрені крила потерті
зложив десь безвихідь,
Скрізь майорятъ безупинно
й захватно знамена,
Хмари гойдаються в небі
на спокій, так тихо, —
Вдаримо по струнах,
дарованих долею денно.

Докором сильним
взаємно кривавимо душі,
Звуком дотикливо
мучимо втомлену пам'ять,
Мислями нашими
всіємо часові пущі, —
Попелом сивим тривоги
нас болісно плямлять.

Брама згоріла.
Із півдня іду я до тебе
Винести з полум'я
щє неоцінені скарби, —
Ми ж зберегли від пожеж
розхвилюване небо, —
Й час притупився —
оцей бездоганний загарбник.

ГОРДІСТЬ НІМФИ

Земля фракійська — гордість нескорима, —
Спокійна пристань білих голубів,
Співця зачарувала з островів,
В душі збудила пристрасть невгласиму.

Поет провідець — туга незборима, —
Згубився між розгонами шляхів,
Холонув степ розкинутих віків
І демони сміялись за плечима.

Відтак запанували ночі дикі, —
Розхристана блукала Евредіка,
Шукаючи душі своїй пролом.

Орфей благав у строфах огнеликих:
Звільняйте простір від жалів великих,
Щоб поле розсміялось під вікном.

БАНДУРА

Зотлів крайнеба незагойний шрам,
За обрієм щезали дні урочі
І в далину зорили чорні очі,
Шукаючи для ран тяжких бальзам.

Я відійшов від неприступних брам
Назустріч таємничим звукам ночі,
Земля тяжіла од бажань дівочих
І плакав зорями небесний храм.

Осінні дні усіх епох нам знані,
В них тужить темносірий тон пісень,
І на стерню спускаються тумани.

Стрункі тополі хиляться в печалі,
Оплакуючи яловий мій день,
І попіл покриває сни зухвалі.

ПІД МІСЯЧНИМ СЯИВОМ

На цвінтарі дрімають почорнілі крила
І розгортає сутінь таємницу сіть,
Лежать незрушино написи на чорних брилах,
Як свідчення наснаги, снів і мук століть.

Моя твереза думка, світла, заіскріла,
В змертвілій тиші чує давню ненасить,
Коли хижак'яка сила злочином міцніла
І вперто роздирала вогняну блакитъ.

Кривавий місяць блиском шлях стрімкий встеляє,
Зітхає степ, розтерзаний в нічній тужбі,
Навколо просторінь від болю вся палає, --
Взыває давню віру, пам'ять у мольбі.

І хилиться трава у немощах неволі
І тіні легокрилі злітають над стовпом,
Та поглинає тьма їх контури поволі, —
Покірно до висот летить новий псалом.

Далекі білі зорі степ слізьми вкривають,
Щоб захистити життя, яке вирує скрізь,
Та незборимим зовом, стогоном відчаю,
Тяжким плачем жіночим віє від беріз.

ШЛЯХ І ПОЛОЗЗЯ

На тих шляхах -- серця моого буття,
мій день --- веління, скарга, відчуття
джерел могучих...

Життя приймаю виклик всюди сам,
Мій біль — мов шерхіт полоззя на снігу,
слова пекучі стеляться
в дорозі і в союзі...

Нашо сиплеш любов на чорну мою рану ?
Короткий мир. Безрадісне буття,
На озері заставив час осугу,
в тумані тане співчуття.

Хропіння коней...

Полоззя скрип на снігу
і в снігу,
Оце страшне ж бо бездоріжжя
у пургу...

ЗРІДНІЛІ СТРУНИ

Гриміло небо грізним контрабасом,
Мов олень загнаний, пливли роки, —
Над ним стелилась темряви запаска,
Та оминав він з страху стежки.

Фальшиві тони нагнітали муку,
Хоч серце вабив гордий лет орла,
Зима провістила йому розлуку,
І овид огорнула сонна мла.

Вмирав артист.

Прощались дивні струни,
Слова жалю, просвітлених натхнень,
Давно пожовкли по закутках сурми,
Колишня слава блідла з дня у день.

А може, скажуть, — був він божевільний,
Але ж скотилася за ним зоря,
Трагічно сяяли сніги свавільні,
А ніч німіла перстом арф'яра.

ГРОМОВЕ ОЗЕРО

Летить у яр Перунова стріла,
Небесна рать доляє перепони,
Громи промчали з вітром в перегоні,
І тоне в буйній зливі ковила.

Течуть віки у море спрокволя
І ліс зелений клониться в поклоні,
І чути на ночей тремтячім лоні,
Як покликом ріднізни загула.

Терпіння часу перелилось в слово, ---
Забувши райдуги квітчасту мову,
Взялось орати перелоги зір.

З ялиць могутніх падає убір
І порох котиться з високих гір,
А чи цвістиме папороть ізнову?

ЖОВТІ ПОКОСИ

Люблю безмірно щедру смуглу осінь,
Вона з дерев збирає радість литу,
Продзвонює журбою нарочито,
По світу пригорщами світло носить.

Виблискують щоранку срібні коси,
Ритмічно креслять рівчаки копита
І скиба прилягає оксамитом, --
To вісник змін почав свої покоси.

За килимом, утвореним із піль,
Дзвенить прощальна пісня журних хвиль, —
Я п'ю густе вино з нового жбана.

Там на просторах, де росте підбіл,
Ще гусне у крові прадавній біль,
Що в думу переллеться спозарання.

ПОЛІФЕМ

Не знає острів цей законів,
Живе без праці і турбот,
Тут замінило заборони
Велике буйство без чеснот.

І ось забрів сюди будитель, —
Вже очі в зморшках рогових,
І вніс у мирну цю обитель
Бсю світлу радість знань нових.

Напнув собі брезент край брами,
Вітри збираючи в шолом,
Розумник, що тремтить ночами,
Від болю плачуши тайком.

Та переступить перевали
Сороміцьких падінь своїх,
І вдарить розум у кімвали
Тріумфами його утіх.

Відчиниться знанню тут брама,
Ввіде знарець далеких мов,
Завершиться раз мелодрама
І зникне дикий людолов.

Не велетень уб'є титана
В той день в нерівній боротьбі,
Роз'ятриться пекуча рана,
Яку він сам завдасть собі.

ДИВНА ЗУСТРІЧ

Лизнув вогонь гнівний солому житню
І запалали враз сухі сніпки,
Була то темна ніч гаряча, літня, —
Дотла згоріли в нас стіжки.

Лишилась дивом мисочка пшениці, --
Щоб розпалити піч, зламав стілець, --
Та де ж було місити паляницию,
Коли потріскав чорний чавунець.

Від диму наша клуня почорніла,
Прадавні стіни вкрила сліпота, —
В пожарищу страшнім усе згоріло —
І застогнала з болю ніч руда.

В ту ніч, зірвавши квіти олеандра,
Сховавсь юнак в долині за селом,
Повзла назустріч дивна саламандра,
До ніг хилилась гречка всім стеблом.

Втомився він. Присів на краю рову,
Кипіла у душі гірка печаль,
Кущі вдягнули весняні обнови,
На них світився відблиском кораль.

Крутилася весь час, як в каруселі,
Плямиста і пекуча жовтизна,
Закутана у темряви шинелі, —
Та ящірка безсмертна й мовчазна.

Потім рухнулась, приповзла в садибу,
Коли вогнями небо зацвіло,
І мужньо піднялася на чорну скибу, —
Алмазом ярим звабило тепло.

Коли земля, багаттям розколота,
На око оберталась більмове,
Ця золотом цвяхована істота
Змінила все на світло степове.

ДОРОГА ПОДВИГУ

Тривога згубна,
 мов огонь, іскриться
І ходить ходором іздавна страх,
Мечем будъ гострим,
 сонце палить листя,
Та ти забудъ, щоб прокладати шлях.

У граді --- плач за безневинну муку,
Там, біля храму, був страшний розлив,
А хто ти є?

З народженого звуку
Ти пісню склав і мудрістю сповив.

Ти думаєш, що тайну розгадали ?
На тебе ще випробування жде,
Про нього вже тебе попереджали, ---
Згадай крило,
 що біло в небі б'є.

Гадаєш, ніби камінь повалили,
Що вічно буде там сумний пустир ?
О, ні. Ростуть могутні свіжі сили,
І жертву жде поезії кумир.

ПРИРЕЧЕННЯ

Покинувши раптом пречистий етер,
Із хмар виринали, мов подих гарячий,
Ці списи, що впали на лоно озєр, —
Лебідка ж співала на водах стоячих.

І плеса кипіли у клекоті мук,
Гриміли щедроти небесних причаянь,
В акордах дощу ще доноситься звук
Приречень примарних, упертих розраянь.

Тим часом дорогою йшли ми вперед,
Вгрузали нам ноги в липкім чорноземі,
Ніхто з нас не мріяв про тихий намет,
Лиш мрію за дальні пороги пронести.

Я серцем відчув уже поклик близький,
Так вабило небо незнане, пречисте...
Не знав, що самотній впаду я без сил,
Не зможу обняти проміння іскристе.

ЛОТОКИ ЧАРОДІЙНІ

Утомлене від дикої пурги,
Ізміцнює каміння бережину,
Вужівкою пов'язані, в долині
Покинули ялиці береги.

Там проїжджали вершники знемоги,
Пощерблені від страху хотінь,
Орлиний клекіт розбивав пороги
І солоні сліози падали в бистрінь.

Ходи ж купатись в хвилі неспокійні,
Снагу вбирай із гомону ріки,
Шумітимуть лотоки чародійні
І навкруги цвістимуть васильки.

ТИНІ НАД САДОМ

Засліплює усіх предивне світло
Блакиті, що сильніша всіх принад,
Думки барвисті айстрами розквітли —
Палких бажань розкішний вертоград.

Рядки зеленої ботвини
Складаються в мережі мовчазні,
У весняні пожежі мрія лине,
Знаходить давній спогад в борозні.

Розкинуті вогні жагучих ранків
Розбещуються у азартній грі,
Задушливі роки моїх світанків
Громадять тіні вперті і сирі.

Це хмари сковані усе карають
Своїм невільництвом святу весну,
Бо ще сніги заметеного краю
Круту дорогу стелять нагірну.

ОДА ДО ЗІР

Привіт тобі, о ноче, ключнице таїн,
І вам, зірки, що горите десь у безмежжі,
Вітри згубили вже гарячий подих,
Тепер скімлять самі під муром кам'яниць.

Відчувши подих ваш, збагнули вашу річ
Оті, що взм, невчені, подивляли,
І на несходженій іще ніким планеті
Браталися з усім пекучим і живим.

І гамували біль ізранених грудей,
Прилігши к чорній скибі, плачуши на сходи,
І декорації, на рушники похожі,
Заквітчували знов життя первісні броди.

І крил не позичали, щоб злетіти ввись,
Міняли з легкістю своє ще бренне тіло,
Бентежила шаленість радості, невміло
В душі заколисавши тъмяну ще любов.

Змирися, дух мій непокори і дерзань,
Спини свій гордий лет хоч на одну хвилину,
На дні душі у тайниках ще ніч бушує,
Ховає вітровіння всіх незрячих літ.

ЖАРИНА СВІТЛА

В очах не те, не ті спокійні дні,
Повиті словом в формі однаково,
Коли жарина світить у вогні,
А сірий сум ляга на тимчасовість.

Надія наша довгої плавби —
Рішучість звиклого перемагати,
І водяні кипучі жолоби,
І неспокійний натовп біля хати.

Були ми всі огорнуті крилом
В роки безсонні потемнілих ранків,
І усміхнувся час життя над злом --
Пташина тінь, іскладена з уламків.

Ти рвалась ввись.

Картина збереглась,
Яке сліпуче сяйво ! О дивниця !
Предивне диво нашого села,
Як з хмар вродилась блискавиця.

Отак було. Сердець тужне биття...
Стривай...

І сам не стій ти під грозою,
Свята самотність, тихе небуття,
А сірий дощ розвіється з порою.

ТОМЛИВА ВЕСНА

П'яніють сонні трави дні за днями,
Всміхаються імлистим хмарам в далину,
Вином підпоюємось до нестяями
І тостами вітаємо нову весну.

Замріяність сковалась в тіні тирси,
А у просторі світить рух в барвистій грі,
Всю силу і відвагу богатирську
Жертовно склавши на веснянім вітари.

Нидіють очі білих маргариток,
Осяяні красою сонця в вишніні,
І пряжі розторочується звиток,
Мов павутиня сонця по стіні.

Стойть в журбі русявењка дівчина,
Тривожать серце ѹ душу думи при зорі,
І відмірюють однакові години
В ретельності ритмічній сірі дзигарі.

Чудовим, тихим сяйвом світить будень
І розвіває запопадливо листки,
Як довго без любові перебудем,
Яке життя без ласки милої руки ?

КАМИННЕ ЛИТВО

У печі жар.

Вогонь не світить,
Лишень гартується кіраса,
Що творчості літвом і цвітом
Земну любов мою прикрасить.

І дим важкий, забитий хмизом,
Вривається в небесні соти,
Сидить мій голуб на карнізі,
Перебирає журні ноти.

Могутнє полум'я зрідніле
Розбурхує нестерпну тишу,
І відчуття стремлінь вцілілих
Сонливим ритмом нас колишуть.

ВІТРИ ВЕСНИ

Земля від нас віходить,
важко стогне,
І губляться вітри весни самі,
Ми зберегли проміння неповторне,
Що багряніє сутністю в собі.

Навальний час нагадує майбутнє,
Пору збирання спізнених плодів,
Вона прийде, і прагнені незабутніх
Цей легкостопний граціозний спів.

Не бійтесь дивитись тайнам в очі,
Бже розпросторивсь день наш із мереж,
І теплий подих гріє всіх охоче,
І жовтий обрій вже не знає меж.

Люблю завчастно відчувати тривогу,
Дивитись долі в вічі ще за дня,
Ловити звуки, пильну осторогу,
І гордий біг шаленого коня.

Затулені вуста у ждану днину
Овіє ще симфоній ряснота,
І зв'яже горда зрілість воєдино
І плач, і бій, і ніжність майбуття.

ВОГНЕННИЙ СЛІД

До недосяжної мети літала
Усе життя своє мала бджола,
Про рій покинутий не забувала
І теплу свічу віри вберегла.

Не спочивала на розкішній гілці,
До гордих гір високих все пливла,
Шалений вітер бив в дорозі крильця, —
Вона на мить до скелі приросла.

Згорнулось ночі чорне запинало,
Тремтіла в вишині сумна струна,
Бджола боролася з жорстоким шквалом
І випивала гіркоту до дна.

Коли розбилася вона об гребінь
У висоті нездійснених надій,
Вогненний слід залишився у небі,
Немов ліхтар тремкій в дорозі мрій.

СУМ'ЯТТЯ

Бурею повалені тополі
затулили світлий небокрай,
Жаль гіркий проймав мене поволі,
тихо шелестів осінній гай.

Ніччу заорали стежку, звісно,
виходу не знав я з сум'яття,
Руту потоптали, знай, навмисно,
Все ж вона піднялась до життя.

Серце засвітилося вулканом
і пророче блиснув в ньому біль,
Кликав вітер покликом обманним,
та понісся борознами піль...

ОСІННЯ ТУГА

Над нами неслась
зграя журавлина,
Що рвалася до променів
кохання,
Осінній вітер сповіщав
світання,
Роса під ноги
сипала перлини.

Застрекотіли коники
прежуваві,
Кругом горіло
сто цвітінь принади,
Птахи складали
чарівні балади,
І враз розкрилось
небо величаве...

Та час погас
зчорнілими вогнями,
Покрилисъ пилом
перші сни шаленства,
Ставала туга
джерелом блаженства,
Стиснувши пам'ять
серця до нестями.

ОЛОВ'ЯНІ ТРИВОГИ

Коли дивиться промінь
безсило з вікна,
Коли камінь безмовний
без вітру голосить,
Мою ніч роздира
непрожита весна, —
В сновидіннях траву
сльота знову морозить.

Ця тривога моя,
безпритульно-сумна,
Крадъкома розірве
цю заплутану просинь,
Дозріватиме біль
і цвістиме мана,
Закричить сирота і пощади попросить.

Наосліп побіжу, щоб спинити ридання,
Попливу на вітрах, щоб скоріше дійти,
Злину ввись, подолавши усі тяготи,

Бо той клич, бо той сум і мене зазива,
Із каміння вогонь видобудуть слова --
І розв'ється дивом оте безталання.

ВІТЕР З НАМИ БРОДИТЬ

Вітер... Вітер...
Борозна розлога,
І росте калина,
вітерець колише,
Тихо,
тихо,
тихо,
хвилею дорога,
Сонце осідає,
охлялістю дише.
Вечір на дозвіллі,
сутінь тут гуляє,
Чути стукіт. Сум на серце напливає.
Прихились до нього,
через вінця кров,
І звучить спокійна мова,
На престолі світу
стелиться покров.

Не бійся, калино,
разливого слова.

Тонко... Тонко...

Вітер з нами бродить,
Усміхнена думка легко
нами водить,
Все прожито, мовчки небо
погляд ронить, —
Тайна нас полонить.

Світло... Світло...

Серце з-під повік,
Небокрай так слізно
стогне, —
морозище.

Ти не відхиляйся,
пригорнися близче
До душі моєї, ще не пізно.
Близче.

Вітер...

Вітер...
Свище...

БЕРЕЗІЛЬ

Пам'яті Леся Курбаса

Вростає камінь обгорілий
У виступи ясних воріт,
І гордий кінь копитом білим
Ударив об міцний граніт.

Старечі ночі довжелезні
Вже виснажили міць життя,
Хитається весна блаженна
В напруженості майбуття.

Схитни дахи, блакитна буре,
Схитни ряди струнких тополь !
Лежить село в тумані куряв,
Сливає соки березіль.

Покину сад, шляхи понурі,
Продзвоню в безвість, мов струна,
Просвітлю непривітні мури,
Розбуджу немічні тіла.

Весна ж бо — це небесний віддих,
Гаряче сонце жме туман,
І промивають данаїди
Набряклив вогкістю жупан.

Збираючи наш бідний посаг,
Несем надію в хорогвах,
Ліси, ліси простоволосі, —
Скрізь листя стоптане в очах...

ПЕРЕДМИТЬ

Цілує світло пишиої зорі
Зелених дальних нив розкішну ртуть,
Оновлена і незбагненна суть
Колишне руно жданої пори.

Змагаються вже тури в чорній грі
І в небі мідь суперники кують,
Борсається в огні космічна лють —
Буяння весняне шалених мрій.

Любов зігріла слово чарівниці,
Сильніша воля всіх страшних наруг, —
Вогонь переверта залізний плуг.

Світання пробивається на пруг,
Під хмарами кружляють білі птиці —
Й слюза блаженства на ріллі іскриться.

ЯСОН

З долини Еллади, де росте агава
І очі сліплять шпилі островів,
Я плив у даль незвіданих морів,
Де причайлася облудна слава.

Стелилася усміхнена заграва
Над метушливим звершенням богів,
Розкинувшись багряністю пісків,
У сонний час пливла держава.

І руно золоте, вогнем сповите,
Відблискуює, виблискуює кругом, —
Вогнем серця обпік бурштин умитий,

Відвагу нишив мармур і корал,
У зморшках чіл сковалася печаль, —
Лишилась мрія зламаним крилом.

СПОВІДЬ ЛІРНИКА

Он чуєш,
поблизу десь крик журавлиній,
Веди мене, сину, вже пахне весна,
Згадалась чомусь та доба старовинна,
Бо звуком пісень ще бентежить вона.

Бо ще паленіє бандура, як вітер,
Дзвенінням розвіює привид пурги
І кличе завзято гінців передсвіту
Теплом розтопити відвічні сніги.

Душа засурмила і думи співає
Про журні ненатлі спокуси землі,
І час постарілий з нудьги застигає
У жалях холодних на ранній зорі.

А спогад химерний, немов головешка,
Щоміті димить і зове мене в путь.
Копитами коні булані вже крешуть
З каміння порогів завзятість і лютъ.

Ось порох лягає буденно на скроню
З безкраїх шляхів, що ведуть в нікуди,
Заплуталось сонце у лип пишних кронах,
А бджоли надію громадять в меди.

У ярах глибоких дрімають сирени
І сховані тайни дрібних поколінь,
Тремтячою тінню покрила Селена
Несходжене займище, зов воскресінь.

Не знаю,
чи прийме людське наше море
Скрижалі підняті з страшного вогню,
Боротись я буду завзято із горем,
З граніту мости до мети прокладу.

І збудеться вічність ласкава, твереза,
І думка орлами полине увись,
Шумітиме в лісі пребіла береза, —
Мій сину, від вітру ніколи не гнись !

ЧЕСНІСТЬ З СОБОЮ

Ще гості не зібрались для бенкету
І не одміряв гони землемір,
А белетрист питав вже ради в зір,
Щаблі життя позначував штилетом.

Горяль стовпи, переполох в наметі,
З шаленим димом б'ється осокір
І степ міняє дивний свій убір,
Та бурі кличуть до нового злету.

Бідчувши заповіт батьків в крові,
Шукав він пристані тверді, нові, --
Стежки покрила вранішня роса.

Потріскали спичасті частоколи,
Вже навмання гуде безмежне поле,
А десь в кутку блищить пощерблена коса.

ОДИНОКЕ ДЕРЕВО

Я казку мережу про тайну бессмертя, --
В заслоні планети мета голубіє,
Смерканням надії щеми, моя мріє !
Я ж казку мережу про тайну бессмертя.

Заскоро прибув я на шлях велелюдний
І в пастку попав у колючу, залізну,
І виніс ізвідти одну лиш сивизну, —
Заскоро прибув я на шлях велелюдний.

Століттями жевріє трухла ця сповідь
В камінних закутках тих сходів бездонних.
Ховаючись в норах холодних, бетонних,
Століттями жевріє трухла ця сповідь.

Пошо моя щирість дарована марно ?
Надія в мені пробудилась з цеволі
І ввись піднеслася, як стовбур тополі.
Пошо моя щирість дарована марно ?

У вечір похмурий засяяла зірка,
Вже світла заслона горіла зірчасто,
Обплутавши серце примарою щастя, —
У вечір похмурий засяяла зірка.

Мені не забути той запах ковильний,
Дитинство, як крила бджолині, пахуче
І сонце над степом пресвітле, жагуче, —
Мені не забути той запах ковильний.

ЗЕЛЕНЕ МАРЕННЯ

Втомлена від блимань цих недовгочасних,
В ясності світанку потухає мла,
Від вагань втомилася ця любов незгасна,
Маренням зеленим віра облягла.

Тінь злетить, пташину пам'ять переборе,
Зронить білі зерна милосердних змін,
Потрясе бажанням, і байдужі зорі
Сколихнуть у болях незабутній дзвін.

МИКОЛА ЛИСЕНКО ГРАЄ НА ФОРТЕПІАНО

I

Гриміла степами звитяжна кіннота,
Кремезний Тарас запорожців збирав,
В руках смільчаків задзвеніли долота,
І дух непокірний по степу ширяв.

А ночі різдвяні тремтіли промінням,
Простелившись сріблом на хвилях ріки,
Горіли казкові простори цвітінням,
Вкладали барвінок -- Наталці вінки.

А доля вітчизни не нутри веселі,
Бже дим посивілий обняв його дім,
Натхненням пророчим спахнув у оселі,
Відчувши цю кризду у серці в своїм.

II

Бо ж серце музіки -- напнуте вітрило,
В морськім бездоріжжі намацує путь,
У темному небі рідкім, як чорнило,
Знаки зодіака вогнями цвітуть.

Палило бажання тривке і могутнє,
Щоб ніжності чашу до дна всю іспить,
Знесилюють звуки органів і лютні,
Та дума про волю безмірно болить.

Степи освітила таємна зірниця,
Пробилось горіння із серця землі, —
Оркестри гучні загриміли в столиці,
Полинула слава в орлиній політ.

АРТЕМ ВЕДЕЛЬ ПОКИДАЄ ЛАВРУ

Прислухуюсь всякас до звуків драм
І за тяжкі гріхи доби страждаю,
Сувої нотні скарг моїх безкраїх
Та сліз моїх я подарую вам.

Бо зневажаю гордість горностая
І в далині від монастирських брам
Настрою мій торжественний орган, —
Свободи серце жадібно бажає.

Краса зове мене до хат убогих,
Хоча лякає бідна сторона,
Та ще оновить степ весна нова.

Я, чашу болю випивши до дна,
Вже чую спів пророслого зерна, —
Гудуть по світу гімни перемоги.

ПОДОРОЖ КІРІАКА ДО КИЄВА 1850 РОКУ

Казковий край, високі мури,
Повсюди літописців тінь,
Навкруг сади, святців гравюри
І слово пристрасних молінь.

Кришталь пливе в зеленім шумі,
Під куполом могутній спів,
Простих прочан побожних тлуми
Воскресли спогад давніх днів.

А пафос вдумливого твору
Тримає неба голубінь, —
Стримлять блискучі вежі вгору,
Сльозою ллється далечінь.

Купається в красі зеніту
Окраса міста золота,
Міцна будова із граніту
Покірну душу огорта...

ЗГАСАННЯ ПЕТРА МОГИЛИ

З тих днів, як тінь вояовника-гармаша
У ходах келій щезла, наче дим,
Наповнилась по вінця горя чаша, —
Сумління мучив спогадом сумним.

Світання прокотились чисті блиски
В зусиллях тайних творчих поривань,
Повстали з літер горді обеліски, —
Не висловить майбутність дорікань.

Почув у самоті, що нить відтята,
Хоч слова долинав ще кволий грім,
І в мить оту тяжкої благодаті
Згадав із болем материнський дім.

ЗМІСТ

Зоря	3
Чекання	4
Лілове небо	5
Повідомлення на відстані	6
Сивий попіл	8
Гордість німфи	10
Бандура	11
Під місячним сяйвом	12
Шлях і полоззя	14
Зріднілі струни	15
Громове озеро	16
Жовті покоси	17
Поліфем	18
Дивна зустріч	20
Дорога подвигу	22
Приречення	24
Лотоки чародійні	25
Тіні над садом	26
Ода до зір	27
Жарина світла	29
Томлива весна	31

Камінне літво	33
Вітри весни	34
Вогненний слід	36
Сум'яття	37
Осіння туга	38
Олов'яні тривоги	40
Вітер з нами бродить	42
Березіль	44
Передміть	46
Ясон	47
Сповідь лірника	48
Чесність з собою	50
Одиноке дерево	51
Зелене марення	53
Микола Лисенко грає на фортепіано	54
Артем Ведель покидає Лавру	56
Подорож Кіріака до Києва 1850 року	57
Згасання Петра Могили	58

Відповідальний редактор: МИКОЛА ҚОРСЮК
Технічний редактор: СТЕВАН ЛЕПОЕВ

Надруковано 1984 року. Формат: 16/50×80.
Видавн. арк. 1,184. Друк. арк. 3,75.

Tiparul a fost executat sub comanda nr. 1296
la Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918“,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București,
Repubica Socialistă România.

60580 -

~~\$ 295~~
~~\$ 475~~

Kiril Kuťuk-Kotržynski
LIRA
(poezii lb. ucraineană)
Editura Kriterion
Bucureşti, 1984

Lei 6,25